

Naturvetenskap i Förskolan, Göteborg 2010-01-18

Dokumentation från föreläsning
Vad händer med lärandets objekt?

Susanne Thulin
Högskolan Kristianstad
susanne.thulin@hkr.se

1 Bakgrund

Förskolans förändrade uppdrag

- a. Läroplan för förskolan, Lpfö, 98
  - i. (förmågor – färdigheter och innehållsaspekter)
- b. Revidering av förskolans läroplan, 2009 –

Vad händer och hur blir det?

2 *Vad händer med lärandets-objekt?*

En studie av hur lärare och barn i förskolan kommunicerar naturvetenskapliga fenomen. Licentiatavhandling i pedagogik. Avhandlingen kan beställas eller laddas ner via Växjö universitet: vxu.se/avhandlingar

”Tror du att den här skalbaggen och mina gråsuggor tycker om varandra?”

3 Syfte

Beskriva, analysera och diskutera hur lärare i förskolan i samtal med barn tar sig an en innehållsaspekt:

- a. Vad är det för aspekter av ett innehållsobjekt som lyfts fram?
- b. Hur sker kommunikationen i dessa situationer?

Fokus är ett naturvetenskapligt fenomen, livet i stubben

4 Teoretisk bakgrund

Lärandets objekt i ett historiskt perspektiv

- a. (Skrivningar och styrdokument)

Teoretiska utgångspunkter – fenomenografi och sociokulturell teori

- b. (Marton & Booth, 2000; Pramling Samuelsson & Asplund Carlsson, 2003; Vygotskij, 1978;1995)

Förskolans lärare uppdraget och kompetensen

- c. (Henckel, 1990; Kihlström, 1995; Hensvold, 2003; Ljung Djärf; 2004; Sheridan, 2001; Siraj Blachford, 2002)

5 Genomförande

- a. Forskningsfrågor
  - i. Vad kommuniceras som objekt för lärande i ett naturvetenskapligt sammanhang i förskolan?
  - ii. Vilka akter av lärande framkommer i kommunicerandet av lärandets objekt?
- b. Videoobservation
  - i. Barn 3-6 år, 3 lärare
- c. Temaarbete kring Livet i stubben

6 Resultat - Lärandets objekt - *Livet i stubben*

Tema Stubben

Stubben i sig själv:	Stubbe som begrepp/Vem bor i stubben?/Varför blir det stubbar?
Att göra en stubbe:	Att planera/Nya material introduceras/Stubben som fenomen

Tema Löv

Lärandets objekt:	Löv som löv Löv som föda
-------------------	-----------------------------

Tema Djuren i stubben

Djurs villkor:	Gråsuggans föda/Vatten/Luft
Födans väg:	Små svarta prickar/Gråsuggan i en näringskedja
Djurs utseende:	Djurens byggnad/Djurens storlek/Djurens benämningar
Djurs beteende:	Må bra i betydelsen Att ha vad man behöver/Att visa känslor och att roa sig

7 Resultat – Lärandets akt

Akter som riktning

- a. Att rikta uppmärksamhet
- b. Att problematisera
- c. Att svara på frågor
- d. Att uppmana till handling

Akter som uttrycksätt

- e. Läraren använder antropomorfistiska uttryck
  - i. Redskap för uppmärksamhet
  - ii. Redskap för handling
- f. Barnen använder antropomorfistiska uttryck
  - i. Som svar på lärarens fråga
  - ii. För att sätta ord på något

(Antropomorfism: Carey, 1985; Piaget, 1968; 1982; Helldén, 2005)

8 Vad händer med lärandets objekt?

Diskussion

Det meningsfulla sammanhanget – helhetssyn på verksamheten
Ett ämnesintegrerat arbetssätt

Att utgå från barns erfarenheter och intresse

En aktiv lärare och en samtalande praktik

Betydelsen av att uppfatta sammanhanget

Lärarnas goda intentioner med innehållet

a. Akter som uttryckssätt till vilket värde?

b. En lek-, omsorgs och lärandepraktik

i. Om att leka och att förstå budskapet

ii. Dolda antagande om den goda förskolepraktiken
(Hundeide 2003)

iii. Om scenkostym och förtäckta ordalag

iv. Det får inte bli för allvarligt

v. Om språk och medlemskap

9 Den förrädiska fällan

Å ena sidan:

En ensidig anpassning till en ”lek-, omsorgs och (lärandepraktik)”

Å andra sidan:

Betydelsen av att kunna upptäcka skillnader

10 Förskolans vägval

- Om bildningsideal och nya krav
- Om medlemskap och självbilder
- Om innehåll som kan få stiga fram
- Om att göra val (fokus – bakgrund)
- Om betydelsen av kompetens